

ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS MERAS

POTVARKIS

DĖL ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS MOKYKLŲ REAGAVIMO Į MOKINIŲ PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO, PLATINIMO IR DISPONAVIMO PSICHOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS ATVEJUS BEI PAGALBOS TEIKIMO MOKINIAMS, JŲ TĖVAMS AR KITIEMS ATSTOVAMS PAGAL ĮSTATYMĄ TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2026 m. rugpjūčio d. Nr.
Širvintos

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 25 straipsnio 5 dalimi, 27 straipsnio 2 dalies 9 punktu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 58 straipsnio 2 dalies 3 punktu, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2023 m. gegužės 23 d. nutarimą Nr. XIV-1982 „Dėl Nacionalinės darbotvarkės narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų patvirtinimo“:

1. T v i r t i n u Širvintų rajono savivaldybės mokyklų reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą tvarkos aprašą (pridedama).

2. Į p a r e i g o j u Širvintų rajono savivaldybės mokyklų vadovus:

2.1. iki 2026 m. rugsėjo 30 d. patvirtinti arba atnaujinti mokyklų vidaus dokumentus, reglamentuojančius reagavimą į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, disponavimo ir platinimo atvejus bei pagalbos teikimą;

2.2. paskirti atsakingus asmenis už reagavimo ir pagalbos koordinavimą mokykloje;

2.3. supažindinti mokyklos darbuotojus su šio potvarkio 1 punktu patvirtintu tvarkos aprašu pasirašytinai;

2.4. informuoti mokinių tėvus ar kitus atstovus pagal įstatymą apie mokykloje taikomą reagavimo ir pagalbos teikimo tvarką.

3. P a v e d u Širvintų rajono savivaldybės administracijos Švietimo ir kultūros skyriui koordinuoti šio potvarkio įgyvendinimą ir vykdyti jo įgyvendinimo priežiūrą.

Šis potvarkis gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Savivaldybės merė

Živilė Pinskiuvienė

Parengė

Sveikatos reikalų koordinatore Jolanta Jurkevičienė

SUDERINTA:

Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus
vedėjo pavaduotoja
Vaida Šeipūnė

SUDERINTA:

Teisės, personalo ir civilinės metrikacijos skyriaus
vyriausioji specialistė
Rima Nainienė

**ŠIRVINTŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS MOKYKLŲ REAGAVIMO Į MOKINIŲ
PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO, PLATINIMO IR DISPONAVIMO
PSICHOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS ATVEJUS BEI PAGALBOS TEIKIMO
MOKINIAMS, JŲ TĖVAMS AR KITIEMS ATSTOVAMS PAGAL ĮSTATYMĄ
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Širvintų rajono savivaldybės mokyklų reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato:

1.1. reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus Širvintų rajono savivaldybės mokyklose (toliau – Mokykla), kurių steigėja yra Širvintų rajono savivaldybė (toliau – Savivaldybė), vykdančiose pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo, neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo programas, tvarką;

1.2. pagalbos teikimo mokiniams ir jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą, nustačius psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ar disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus Mokykloje, tvarką.

2. Apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Psichoaktyviosios medžiagos** – alkoholiniai gėrimai, tabakas, tabako gaminiai ir su tabako gaminiais susiję gaminiai (elektroninės cigaretės ir jų pildyklės, rūkomieji žoliniai gaminiai), narkotinės, psichotropinės medžiagos, kurias vartojant (naudojant) keičiasi asmens emocinė būsena, mąstymas ir (arba) elgesys.

2.2. **Mokinio disponavimas psichoaktyviosiomis medžiagomis** – atvejis, kai mokinys turi su savimi psichoaktyviųjų medžiagų arba laiko jas Mokyklos patalpose ar teritorijoje.

2.3. Galimi psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo atpažinimo požymiai nurodyti Aprašo 1 priede, galimi psichoaktyviųjų medžiagų platinimo atpažinimo požymiai nurodyti Aprašo 2 priede. Šie požymiai yra orientacinio pobūdžio ir savaime nepatvirtina psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ar disponavimo jomis fakto.

2.4. Kitos Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme, Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos alkoholio kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatyme ir Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatyme.

II SKYRIUS

MOKYKLŲ REAGAVIMO Į MOKINIŲ PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO, PLATINIMO IR DISPONAVIMO PSICHOAKTYVIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS ATVEJUS TVARKA

3. Visais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais Mokyklos vadovaujasi nešališkumo, konfidencialumo, profesionalumo, nediskriminavimo ir pagarbos žmogaus teisėms principais, užtikrinamos asmens duomenų saugumą, siekdamas tinkamai reaguoti į šiuos atvejus.

4. Mokykla mokymo sutartyse įteisina nuostatą, numatančią mokinio ir jo tėvų (globėjų, rūpintojų) pareigą bendradarbiauti užtikrinant saugią aplinką. Mokyklos darbuotojams kilus pagrįstų įtarimų dėl mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ar disponavimo jomis, mokinys kviečiamas savanoriškai parodyti turimus daiktus. Jeigu mokinys nesutinka savanoriškai parodyti savo asmeninių daiktų, apie pagrįstus įtarimus dėl galimo teisės pažeidimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į Mokyklą. Jeigu mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) atsisako atvykti, neatvyksta Mokyklos nustatytu laiku arba dėl objektyvių priežasčių negali atvykti, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga telefonu 112. Mokinio daiktų patikrinimas ir kitos poveikio priemonės taikomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintomis Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams ir kitais teisės aktais.

5. Mokinio vartojimo, platinimo ar disponavimo galimai psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais Mokyklos vadovas ir (ar) jo įgaliotas asmuo nedelsdamas informuoja mokinio tėvus ar kitus atstovus pagal įstatymą (ar vieną iš jų) ir kviečia juos atvykti į mokinio buvimo vietą. Tais atvejais, kai yra įtarimų dėl narkotinių ar psichotropinių medžiagų vartojimo, platinimo ar disponavimo jomis, apie galimą teisės aktų pažeidimą nedelsiant pranešama skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112. Kitų psichoaktyviųjų medžiagų (alkoholinių gėrimų, tabako, tabako gaminių ir su tabako gaminiais susijusių gaminių (elektroninių cigarečių ir jų pildyklių, rūkomųjų žolinių gaminių) vartojimo, platinimo ar disponavimo jomis atvejais sprendimas dėl informavimo skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 priimamas individualiai, įvertinus konkrečias aplinkybes. Mokyklos vadovas arba jo įgaliotas asmuo užtikrina įvykio fiksavimą Mokyklos vidaus dokumentuose.

6. Mokyklos darbuotojas, įtaręs, pastebėjęs ar gavęs informaciją, kad Mokyklos patalpose ar teritorijoje mokinys galimai vartoja, platina ar disponuoja psichoaktyviosiomis medžiagomis, atlieka šiuos veiksmus nurodytu eiliškumu:

6.1. išlieka ramus, užtikrina mokinio ir aplinkinių asmenų saugumą, pagal galimybes nepalieka mokinio vieno;

6.2. nedelsdamas apie situaciją informuoja Mokyklos vadovą arba jo įgaliotą asmenį, kuris nedelsdamas informuoja mokinio tėvus ar kitus atstovus pagal įstatymą (ar vieną iš jų) ir kviečia juos atvykti į mokinio buvimo vietą, ir visuomenės sveikatos specialistą;

6.3. stebi mokinio sveikatos būklę ir įvertina būtinosios medicinos pagalbos reikalingumą;

6.4. jeigu mokiniui reikalinga būtinoji medicinos pagalba, nedelsdamas kviečia greitosios medicinos pagalbos brigadą skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 ir informuoja mokinio

tėvus ar kitus atstovus pagal įstatymą. Iki medikų atvykimo organizuoja pirmosios pagalbos teikimą pagal Mokykloje nustatytą pirmosios pagalbos organizavimo tvarką;

6.5. jeigu mokiniui būtinoji medicinos pagalba yra nereikalinga, palydi mokinį pas Mokyklos vadovą arba jo įgaliotą asmenį, kuris, dalyvaujant ne mažiau kaip dar vienam Mokyklos darbuotojui, atskiroje patalpoje:

6.5.1. kalbasi su mokiniu apie atvejo aplinkybes: kada ir kokias psichoaktyvias medžiagas vartojo ir (ar) kokiomis psichoaktyviosiomis medžiagomis disponuoja, iš kur jų gavo, ar psichoaktyvias medžiagas vartojo vienas ar su kitu (-ais) mokiniu (-iais), jeigu su kitu (-iais) mokiniu (-iais), tai su kuriuo (-iais), ar gali būti kuriam (-iems) nors mokiniui (-iams) reikalinga pagalba;

6.5.2. kilus pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, prašo mokinio savanoriškai parodyti jo turimus daiktus, kuprinę ar viršutinius drabužius;

6.5.3. jeigu nėra randama psichoaktyviųjų medžiagų, kalbama kartu su mokiniu ir atvykusiais mokinio tėvais ar kitais atstovais pagal įstatymą (ar vienu iš jų) apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo galimas pasekmes ir galimus prevencinius veiksmus, padedančius išvengti pakartotinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo;

6.5.4. jeigu legalios psichoaktyviosios medžiagos (alkoholiniai gėrimai, tabakas, tabako gaminiai ir su tabako gaminiiais susiję gaminiai (elektroninės cigaretės ir jų pildyklės), taip pat rūkomieji žoliniai gaminiai) randamos pirmą kartą, jos atiduodamos atvykusiems mokinio tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą, kalbama kartu su jais ir mokiniu apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis galimas pasekmes ir galimus prevencinius veiksmus, padedančius išvengti pakartotinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis, užpildomas Daiktų paėmimo protokolas (Aprašo 3 priedas), siekiant užtikrinti šio įvykio fiksavimą. Protokolas saugomas Mokyklos vidaus dokumentuose;

6.5.5. jeigu legalios psichoaktyviosios medžiagos (alkoholiniai gėrimai, tabakas, tabako gaminiai ir su tabako gaminiiais susiję gaminiai (elektroninės cigaretės ir jų pildyklės, taip pat rūkomieji žoliniai gaminiai) randamos ne pirmą kartą, kalbama kartu su mokiniu ir atvykusiais mokinio tėvais ar kitais atstovais pagal įstatymą apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis galimas pasekmes ir galimus prevencinius veiksmus, padedančius išvengti pakartotinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis, Mokykla užpildo Daiktų paėmimo protokolą (Aprašo 3 priedas) ir ne vėliau kaip kitą darbo dieną Mokyklos vardu adresu www.ePolicija.lt praneša apie psichoaktyviųjų medžiagų radimo atvejį bei pateikia Daiktų paėmimo protokolą;

6.5.6. jeigu randama galimai nelegalių psichoaktyviųjų medžiagų, kurios gali būti tablečių, kristalų, suktinių, žolinių mišinių, miltelių, druskų ar kitu pavidalu, arba kyla abejonių dėl medžiagos legalumo, Mokyklos vadovas arba jo įgaliotas asmuo informuoja mokinio tėvus ar kitus atstovus pagal įstatymą ir nedelsdamas skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 praneša apie galimą teisės pažeidimą. Iki policijos pareigūnų atvykimo rastos medžiagos neliečiamos, neuostomos, neleidžiama jų sunaikinti, taip pat imtis būtinų veiksmų, kad nebūtų sunaikinti, paslėpti ar pašalinti galimai neteisėti daiktai ar medžiagos, ir laukti policijos pareigūnų nurodymų.

6.5.7. nesant mokinio ar jo tėvų, kitų atstovų pagal įstatymą sutikimo parodyti daiktus, kai kyla pagrįstų įtarimų dėl disponavimo nelegaliomis medžiagomis, mokinyi ir jo tėvai informuojami,

kad bus kviečiama policija, ir nedelsiant skambinama telefonu 112 bei pranešama apie galimą teisės pažeidimą.

6.6. tais atvejais, kai mokinio tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą informuoti apie įvykį atsisako, negali atvykti arba neatvyksta per vieną valandą, o situacija reikalauja neatidėliotų veiksmų:

6.6.1. Mokykla tęsia Aprašo 6.5 punkte nurodytus veiksmus tėvams nedalyvaujant, tačiau dalyvaujant ne mažiau kaip dviem Mokyklos darbuotojams (Mokyklos vadovui arba jo įgaliotam asmeniui ir socialiniam pedagogui, psichologui ar visuomenės sveikatos specialistui), kurie atstovauja mokinio interesams procedūros metu;

6.6.2. jeigu kyla pagrįstų įtarimų dėl disponavimo nelegaliomis medžiagomis (Aprašo 6.5.6 ir 6.5.7 papunkčiai), policija skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 kviečiama nedelsiant, nelaukiant tėvų atvykimo;

6.6.3. jeigu tėvai neatvyksta, o situacija kelia grėsmę mokinio saugumui, sveikatai ar emocinei būklei, arba įtariamas vaiko teisių pažeidimas (tėvų nesirūpinimas), Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nedelsdamas apie tai informuoja Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą;

6.6.4. visi veiksmai, atlikti tėvams nedalyvaujant, ir tėvų neatvykimo (arba atsisakymo atvykti) faktas bei priežastys yra išsamiai fiksuojami Mokyklos vidaus dokumentuose ir Daiktų paėmimo protokole.

7. Visais atvejais, kai kyla įtarimų dėl to, kad mokinys platina galimai psichoaktyviasias medžiagas, Mokyklos vadovas ir (ar) jo įgaliotas asmuo:

7.1. pastebėjęs ar gavęs informaciją apie mokyklos patalpose ar teritorijoje pastebėtą šiuo metu vykstantį ar ką tik įvykusį galimą psichoaktyviųjų medžiagų platinimo atvejį, nedelsdamas skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 praneša apie galimą teisės pažeidimą;

7.2. gavęs informaciją apie anksčiau įvykusį atvejį, kad mokinys įsigijo psichoaktyviųjų medžiagų mokyklos patalpose ar teritorijoje arba konkretus mokinys galimai platino psichoaktyviasias medžiagas, pateikia gautą informaciją policijos skambučių linijos telefono numeriu +370 700 60 777 arba adresu www.ePolicija.lt.

8. Jei Mokyklos patalpose ar teritorijoje Mokyklos darbuotojas randa psichoaktyviųjų medžiagų, tačiau nežinoma, kam jos priklauso, jas perduoda Mokyklos vadovui arba jo įgaliotam asmeniui, kuris nedelsdamas:

8.1. rastas legalias psichoaktyviasias medžiagas (alkoholinius gėrimus, tabaką, tabako gaminius, su tabako gaminiais susijusius gaminius (elektronines cigaretes, jų pildykles, taip pat rūkomuosius žolinius gaminius) tvarko pagal Mokyklos nustatytą vidaus tvarką;

8.2. apie rastas nelegalias narkotines, psichotropines medžiagas arba medžiagas, dėl kurių legalumo kyla abejonių, praneša skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 ir užtikrina šių medžiagų saugojimą iki jų perdavimo policijos pareigūnams. Atvykus policijos pareigūnams, perduoda medžiagas ir užtikrina šio fakto bei radimo aplinkybių fiksavimą.

9. Visais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais Mokyklos darbuotojai informuojami apie juos naudojant nuasmenintą informaciją, neleidžiančią nustatyti mokinio ir jo tėvų ar kitų atstovų pagal įstatymą tapatybės, siekiant pakartotinai priminti Mokyklos vidaus tvarkos taisyklių laikymosi svarbą, taikyti prevencijos priemones mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą ir (arba) užtikrinti Apraše nustatyto teisinio reguliavimo laikymąsi.

III SKYRIUS

PAGALBOS TEIKIMO MOKINIAMS IR JŲ TĖVAMS AR KITIEMS ATSTOVAMS PAGAL ĮSTATYMĄ TVARKA

10. Visais mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejais, atlikus Aprašo II skyriuje nurodytus reagavimo veiksmus, Mokykloje organizuojama ir teikiama pagalba:

10.1. kai nustatytas pirmas mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ar disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejis, Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo organizuoja susitikimą su mokiniu ir jo tėvais ar kitais atstovais pagal įstatymą ir paskiria atsakingą asmenį, koordinuosiantį pagalbos teikimą mokiniui ir (ar) jo tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą (toliau – Mokyklos atstovas);

10.2. kai nustatytas pakartotinis mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ar disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejis, informuojama Mokyklos Vaiko gerovės komisija ir šaukiamas jos posėdis.

11. Mokyklos Vaiko gerovės komisijoje:

11.1. pagalbos teikimo galimybės svarstomos prieš tai jas aptarus su mokiniu ir jo tėvais ar kitais atstovais pagal įstatymą;

11.2. sprendimai dėl pagalbos turinio ir formų priimami vadovaujantis mokinio nuomonės išklauso ir geriausių jo interesų įgyvendinimo principais, siekiant sumažinti mokinio psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ar disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis rizikas;

11.3. turi būti išklausoma visų asmenų, dalyvaujančių teikiant pagalbą, nuomonė, susitariama dėl konkrečių veiksmų Mokykloje, nustatomi veiksmai, už kurių įgyvendinimą yra atsakingas Mokyklos atstovas, mokinys ir jo tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą, numatomas bendras įgyvendintų veiksmų rezultatų aptarimas;

11.4. kreipiamasi į Mokyklos vadovą dėl rekomendacijos inicijuoti kreipimąsi į Savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių dėl koordinuotos pagalbos teikimo šeimai arba dėl minimalios priežiūros priemonės mokiniui skyrimo.

12. Pagalba pagal galimybes apima švietimo pagalbą, visuomenės sveikatos biurų teikiamas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, neformaliojo švietimo ar kitų švietimą papildančio ugdymo veiklų organizavimą.

13. Teikiant pagalbą siekiama:

13.1. padėti mokiniui tapti psichologiškai atsparesniam, užimtą, gebančiam palaikyti santykius su bendraamžiais ir suaugusiais, rūpintis savo fizine ir psichikos sveikata, įtraukiant mokinį į neformaliojo švietimo veiklas, socialiniams emociniams įgūdžiams ugdyti skirtus užsiėmimus, prevencines programas ar kitą Mokykloje vykdomą veiklą, arba nukreipiant į neatlygintinas šioms tikslams pasiekti tinkamas veiklas už Mokyklos teritorijos ribų, taip pat bendradarbiaujant su Savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriumi padėti spręsti sveikatos, socialines, švietimo ar kitas problemas tikslingai pasirenkant savivaldybėje neatlygintinai teikiamas paslaugas ir pagalbą;

13.2. padėti mokiniui ir jo tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą ugdyti sveikatą, kritinį mąstymą, suteikiant Mokykloje informaciją ar pateikiant nuorodas į informacijos šaltinius psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos ir intervencijos temomis;

13.3. padėti mokinio tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą stiprinti įgūdžius, susijusius su santykių ir bendravimo gerinimu, vaiko saugumo užtikrinimu, užimtumo planavimu ir kitais, psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos veiksmais, bendradarbiaujant su Savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriumi ir (ar) Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniu skyriumi, nusiųsti į savivaldybėje prieinamas neatlygintinas mokinio tėvų ar kitų atstovų pagal įstatymą švietimo ir įgūdžių ugdymo veiklas.

14. Pagalbos priemonių turinį sudaro:

14.1. psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis priežasčių ir galimų pasekmių aptarimas su mokiniu ir jo tėvais ar kitais atstovais pagal įstatymą;

14.2. rekomendacijų mokiniui ir jo tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą teikimas dėl tarpusavio santykių šeimoje, santykių su bendraamžiais, laisvalaikio leidimo, mokymosi, taisyklių taikymo ir laikymosi Mokykloje ir šeimoje bei kitais psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis rizikos mažinimui aktualiais klausimais;

14.3. mokinių ir jų tėvų ar kitų atstovų pagal įstatymą konsultavimas ar įtraukimas į Mokykloje vykdomas psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis rizikos mažinimui skirtas veiklas, ankstyvosios intervencijos programą (naudojamas mokyklos parengtas Mokykloje vykdomų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo ir (ar) platinimo rizikos mažinimui skirtas veiklų sąrašas, su nuorodomis į trumpą kiekvienos veiklos aprašymą, grafiką, adresais ir kontaktiniais duomenimis);

14.4. mokinių ir jų tėvų ar kitų atstovų pagal įstatymą siuntimas pagalbos į savivaldybės ir valstybės įstaigose teikiamas neatlygintinas visuomenės ar asmens sveikatos priežiūros, socialines paslaugas, švietimo pagalbą ar kitą pagalbą, bendradarbiaujant su Savivaldybės tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriumi ir (ar) Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos teritoriniu skyriumi;

14.5. kiti Mokyklos veiksmai, tikslingai skirti psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejų pasikartojimo prevencijai.

15. Teikiama pagalba turi būti aprašyta Mokyklos kartu su mokiniu ir jo tėvais ar kitais atstovais pagal įstatymą sudarytame rašytiniame pagalbos teikimo plane, kuris įforminamas laisva forma. Jame numatomi teikiamos pagalbos tikslai, sutarti veiksmai jiems pasiekti, už veiksmų įgyvendinimą atsakingi asmenys (Mokyklos atstovas, mokinys, jo tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą) ir veiksmų įgyvendinimo terminai.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Aprašo nuostatų įgyvendinimas detalizuojamas Mokyklos vadovo tvirtinamuose vidaus dokumentuose.

17. Mokyklos vadovas užtikrina, kad Mokyklos vidaus dokumentuose būtų nustatyta pareiga Mokyklos darbuotojams, pastebėjus, įtarus ar gavus informacijos apie mokinio psichoaktyviųjų

medžiagų vartojimo, platinimo ar disponavimo jomis atvejį, nedelsiant informuoti Mokyklos vadovą ar jo įgaliotą asmenį.

18. Su Aprašu visi Mokyklos darbuotojai supažindinami pasirašytinai arba elektroninėmis priemonėmis, užtikrinančiomis susipažinimo fakto fiksavimą (patvirtinimą) raštu tose pačiose priemonėse. Mokinių tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą apie Aprašą yra informuojami Mokyklos nustatyta vidaus tvarka elektroninėmis priemonėmis (pavyzdžiui, per elektroninę dienyną TAMO).

19. Tais atvejais, kai mokinio tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą nepriima Mokykloje siūlomos pagalbos sau ar savo vaikui, nebendradarbiauja su Mokyklos administracija, pedagogais ir švietimo pagalbos mokiniui specialistais, neatsižvelgia į specialistų pateiktas rekomendacijas, nesikreipia dėl pagalbos vaikui ir šeimai į savivaldybės ir valstybės įstaigas, Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo konsultuojasi ir (arba) informuoja Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos teritorinį skyrį.

20. Tėvų ar kitų atstovų pagal įstatymą objektyvus negalėjimas atvykti į mokyklą nustatytu laiku savaime nelaikomas atsisakymu bendradarbiauti su Mokykla, jeigu tėvai palaiko ryšį su Mokykla, nurodo neatvykimo priežastį ir bendradarbiauja sprendžiant situaciją.

21. Vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu ([ES](#) [2016/679](#) dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva [95/46/EB](#) (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), asmens duomenys pagal Aprašą tvarkomi siekiant nustatyti ir tinkamai sureaguoti į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ar disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei organizuoti ir teikti reikiamą pagalbą mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą.

Širvintų rajono savivaldybės mokyklų
reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų
medžiagų vartojimo, platinimo ir
disponavimo psichoaktyviosiomis
medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo
mokiniais, jų tėvams ar kitiems atstovams
pagal įstatymą tvarkos aprašo
1 priedas

GALIMI PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ VARTOJIMO ATPAŽINIMO POŽYMAI

1. Trumpalaikio vartojimo atpažinimo požymiai (stebimi vizualiai, neatliekant jokių aktyvių medicininių ar fizinių testų):

1.1. Akies vyzdžio dydis ir reakcijos į šviesą pokyčiai. Gali būti pastebimi neįprastai išsiplėtę arba iki taško susiaurėję vyzdžiai, kurie nereaguoja į aplinkos apšvietimo pasikeitimą, taip pat paraudę akių baltymai, stiklinis žvilgsnis.

1.2. Nistagmas – ritmiškas, nevalingas abiejų akių obuolių trūkčiojimas, kurį galima pastebėti tiesioginio vizualinio kontakto ar pokalbio su mokiniu metu.

1.3. Laiko ir erdvės pajautimas. Gali pasireikšti akivaizdus laiko suvokimo sutrikimas, dezorientacija aplinkoje, negebėjimas suprasti paprastų instrukcijų, atlikti įprastų užduočių ar sutelkti dėmesio.

1.4. Dūrių žymės. Jeigu psichoaktyviosios medžiagos švirksčiamos, ant kūno (dažniausiai rankų lenkiamųjų paviršių) gali būti pastebimos dūrių žymės, nepaaiškinami įbrėžimai, kraujosruvos.

1.5. Kvapas. Pavartojus alkoholinių gėrimų jaučiamas alkoholio kvapas iš burnos ar nuo drabužių, tabako ar tabako gaminių – tabako kvapas, marihuanos – būdingas specifinis degėsių ar žolės kvapas arba neįprastas cheminis (acetono, klijų, tirpiklių) kvapas.

1.6. Bendri apsinuodijimo požymiai. Apsinuodijus gali atsirasti mieguistumas, sąmonės praradimas, pykinimas, vėmimas, galvos svaigimas, pasireikšti perkaitimas ar dehidratavimas, krėsti drebulys, apimti panika ar pasireikšti kiti apsinuodijimo požymiai. Esant tokiems požymiams, nedelsiant kviečiama greitoji medicinos pagalba telefonu 112, o prireikuss – suteikiama mokiniui pirmoji pagalba.

1.7. Netipinio elgesio požymiai. Pavartojus psichoaktyviųjų medžiagų gali atsirasti mokiniui nebūdingo elgesio požymių, kurie pasireiškia atskirai arba kartu su šio priedo 1.1–1.6 papunkčiuose nustatytais požymiais. Staigus ir nepagrįstas agresyvumas, impulsyvumas (rėkimas, bėgimas, blaškymasis), neadekvati reakcija į aplinką ir pedagogų pastabas. Taip pat gali pasireikšti baimės ar panikos priepuoliai, kliesdėsiai, vizualinės ar garsinės haliucinacijos, staiga sulėtėjusi arba, priešingai, neįprastai greitai, nerišli kalba.

2. Ilgalaikio vartojimo atpažinimo požymiai:

2.1. Asmenybės pokyčiai: dažni ir nepaaiškinami nuotaikos svyravimai, emocinis nestabilumas, elgesio regresija (brandumo stoka), staiga suprastėję santykiai su tėvais, mokytojais ar buvusiais draugais, motyvacijos ir siekių praradimas, nuolatinis savo elgesio neigimas, melavimas, sistemingas vėlavimas, nepaaiškinamas įtarumas, baimė arba, priešingai, savisaugos instinkto praradimas, priešiškus aplinkai.

2.2. Veiklos ir įpročių pokyčiai: pamokų praleidinėjimas be pateisinamos priežasties, mokymosi rezultatų staigus kritimas, pareigų neatlikimas; uždarumas, slapukavimas (pvz., mokinys slepia telefono ekraną, staiga keičia pokalbio temą), dažni konfliktai Mokykloje, negebėjimas susikaupti, gynybinė reakcija (greitas įniršis) uždavus klausimus apie psichoaktyvias medžiagas, apatija, nuolatinis liūdesys, nepaaiškinamas didesnių pinigų sumų turėjimas arba nuolatinis jų trūkumas.

2.3. Išvaizdos pokyčiai: asmens higienos nepaisymas, netvarkingumas, nuolat paraudusios, ašarojančios akys, neįprastai išsiplėtę arba susiaurėję vyzdžiai, lėtinė sloga (nesant peršalimo ar alergijos).

2.4. Sveikatos dienos ir (ar) nakties ritmo pokyčiai: staigūs apetito pokyčiai (visiškas nebuvimas arba neįprastai padidėjęs poreikis saldumynams, maistui), lėtinis kosulys, mieguistumas pamokų metu, nuolatinis išsiblaškymas, bendras energijos stygius arba neįprasti energijos pliūpsniai.

2.5. Įtarimą keliantys daiktai mokinio aplinkoje: tarp mokinio daiktų ar Mokyklos aplinkoje (spintelėse, suoluose) pastebimos nikotino pagalvėlės, neaiškos kilmės kristalai, milteliai, tabletės, kapsulės, spalvoti impregnuoti popieriaus lapeliai, elektroninės cigaretės, jų pildyklės, flakonai, neįprasti prietaisai (vairai, pypkės) ar žiebtuvėliai.

Širvintų rajono savivaldybės mokyklų
reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų
medžiagų vartojimo, platinimo ir
disponavimo psichoaktyviosiomis
medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo
mokinams, jų tėvams ar kitiems atstovams
pagal įstatymą tvarkos aprašo
2 priedas

GALIMI PSICHOAKTYVIŲJŲ MEDŽIAGŲ PLATINIMO ATPAŽINIMO POŽYMIAI

1. Finansiniai rodikliai. Vienas iš požymių, kad mokinys gali platinti psichoaktyvias medžiagas, yra jo turimos lėšos. Jei mokinys staiga pradeda disponuoti neįprastai didelėmis grynųjų pinigų sumomis, dažnai keičia stambias kupiūras arba demonstruoja brangius pirkinius, neturėdamas paaiškinkamo pajamų šaltinio (pvz., tėvų duodamų dienpinigių), tai gali būti susiję su nelegalių medžiagų platinimu.

2. Užrašai ir apskaita. Psichoaktyvias medžiagas platinantys asmenys dažnai registruoja savo išlaidas, pajamas bei skolas. Mokinys gali vesti tokią apskaitą popieriniuose užrašuose arba skaitmeninėse erdvėse (telefono užrašuose, žinutėse). Įrašai gali būti užšifruoti naudojant neįprastus trumpinius, skaitines ar raidines sekas, nurodančias svorį, dozes ar pinigų sumas.

3. Specifinė įranga ir priemonės. Jei mokykloje vykdomas platinimas, mokinys su savimi arba mokyklos aplinkoje (spintelėje, slėptuvėse) gali turėti tam reikalingų priemonių:

3.1. rūkymo pypkės, bongai, neįprasti garinimo prietaisai bei neaiškos kilmės skysčių talpos (flakonai, švirkštai be adatų skysčiui dozuoti);

3.2. nedidelio dydžio kišeninės, elektroninės (maistinės/juvelyrinės) svarstyklės;

3.3. miniatiūriniai užspaudžiami plastikiniai maišeliai (vadinami „zip-lock“), naudojami smulkioms dozėms pakuoti;

3.4. aliuminio folija, sukarpyta nedideliais kvadratėliais, arba specialios vaškinio/pergamentinio popieriaus pakuotės (jei jos randamos kartu su kitais šiame priede minėtais daiktais).

4. Vartojimo požymiai. Nors tai nėra tiesioginis platinimo įrodymas, tačiau daugelis psichoaktyviųjų medžiagų platintojų patys vartoja šias medžiagas, todėl jiems gali pasireikšti Aprašo 1 priede nurodyti trumpalaikio ar ilgalaikio vartojimo požymiai.

5. Kitų mokinių elgesys ir aplinkos indikatoriai. Platinimo procesą dažnai išduoda pasikeitęs mokinio santykis su aplinkiniais:

5.1. prie mokinio per pertraukas pastebimas neįprastai didelis, trumpalaikis kitų mokinių (dažnai iš kitų klasių vyresnių ar jaunesnių) srautas;

5.2. fiksuojami įtartini, slapsti daiktų ar pinigų perdavimai iš rankų į rankas;

5.3. mokinys inicijuoja skubius susitikimus su kitais asmenimis nuošaliose mokyklos vietose (tualetuose, užnugariuose, stadiono pakraščiuose), kur stengiamasi išvengti suaugusiųjų dėmesio.

Širvintų rajono savivaldybės mokyklų
reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų
medžiagų vartojimo, platinimo ir
disponavimo psichoaktyviosiomis
medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo
mokiniam, jų tėvams ar kitiems atstovams
pagal įstatymą tvarkos aprašo
3 priedas

(Daiktų paėmimo protokolo forma)

Mokyklos pavadinimas

DAIKTŲ PAĖMIMO PROTOKOLAS

Data	
Dokumento Nr.	
Surašymo vieta	

Daiktų paėmimą atlieka (vardas, pavardė, pareigos)				
Atliekant daiktų paėmimą dalyvauja: Mokyklos darbuotojas (-ai) (vardas, pavardė, pareigos): Mokinio tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą (vardas, pavardė):				
Paimti daiktai:				
Eil. Nr.	Tikslus daikto aprašymas	Mato vnt.	Kiekis	Pastabos (pagal galimybes, nurodoma daikto išvaizda, pakuotė, spalva, užrašai, būklė ir kitos aplinkybės, reikšmingos daiktui identifikuoti)
1				
2				
3				
Asmuo, iš kurio paimti daiktai (mokinio vardas, pavardė, klasė):				
Mokinio tėvai ar kiti atstovai pagal įstatymą (vardas, pavardė, kontaktas):				

Žyma apie tėvų (atstovų) nedalyvavimą (pildoma esant Aprašo 6.6 p. aplinkybėms): ☐ Atsisakė atvykti / ☐ Negalėjo atvykti / ☐ Neatvyko per nustatytą laiką Papildomos aplinkybės (jei žinomos): _____	
Atliekant daiktų paėmimą dalyvavusių asmenų pareiškimai (mokinio paaiškinimai, pastabos dėl daiktų ir pan.):	
Daiktų perdavimo ar tolesnio tvarkymo informacija:	Daiktai perduoti (kam): ☐ Tėvams (atstovams) / ☐ Policijai / ☐ Sunaikinti / ☐ Kita: Perdavimo data ir laikas: 20__ m. _____ d., _____ val. _____ min. Priėmusio asmens vardas, pavardė, pareigos / institucija ir parašas:
Protokolo kopijos įteikimas	Protokolo kopija: ☐ Įteikta mokiniui pasirašytinai ☐ Įteikta mokinio tėvui / motinai / kitam atstovui pagal įstatymą pasirašytinai ☐ Išsiųsta mokinio tėvams (atstovams) elektroninėmis priemonėmis (TAMO ar kt.), nes jie nedalyvavo procedūroje (pagal Aprašo 6.6 p.) ☐ Neįteikta, nurodant priežastį:
Kopiją gavusių asmens vardas, pavardė: Parašas: Data:	
Protokolą surašė (Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo): _____ (Pareigos) (Vardas, pavardė) (Parašas)	
Dalyvavę asmenys (savo parašu patvirtina, kad protokole nurodytos aplinkybės ir paimti daiktai atitinka tikrovę):	
1. _____ (Mokyklos darbuotojas / liudininkas) 2. _____ (Mokyklos darbuotojas / liudininkas) 3. _____ (Mokinio tėvas/motina/atstovas, jei dalyvavo)	

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Širvintų rajono savivaldybės administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Širvintų rajono savivaldybės mokyklų reagavimo į mokinių psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo psichoaktyviosiomis medžiagomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams ar kitiems atstovams pagal įstatymą tvarkos aprašo patvirtinimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-09-01 Nr. 6-137
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Živilė Pinskuvienė Merė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-09-01 13:28
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-09-02 00:01
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2023-04-15 12:57 - 2028-04-13 23:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jolanta Lipeikienė Specialistė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-09-01 13:31
Parašo formatas	Trumpalaikio galiojimo (XAdES-T)
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-09-01 13:31
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016
Sertifikato galiojimo laikas	2023-12-06 11:23 - 2028-12-04 23:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20260819.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-09-02)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-09-02 nuorašą suformavo Augustė Meilūnienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2026-09-02 Dokumentų valdymo sistema „Deka Office“